

Suokra-wälikirja.

Omistamanni Frantolan tartanoon Suopioinen
pitäjän Frantolan kylässä kuulumaan Tuppajärven
torppaan etan täten siittäkö Kalle

Simonpojan seuramoilla ehdoilla:

1:o). Suokra-aita on 10 vuotta, alkaen Maaki tuun 14 päivästä vuonna 1914, jolloin vuokra-aita saa ottaa tilan haltuunsa. Vuokra-aita luetaan vuokra-aita päivästä.

2:o). Torppa annetaan vuokralle rakennuksineen, tiluksineen siinä kunnossa, kuin se toimitettavassa tulotarkelmuksessa havaitaan olevan.

3:o). Yllä olevasta torppasta suoritetaan torppari vuosittain tartanoon veroa:

a) rahassa: viisikymmentä (50) markkaa

b) luonnossa: voita, lankoja, marjoja y. m., kaikki verotappalset täysikuntoista ja moitteetonta tavaraa, kuten alla seuraava: 1 kilo villoja 1 säkki 16 litraa puoleja

1 litra mansikoita 5 pelukoppaa 2 syyttä
hatteroja.

Kaikki yllä mainitut pitää olla täysin suoritettuna ennen Tuomaan päivää.

c) päivätyissä omassa ruu'assa: 1:o) viikkopäiviä. Joka viikko 2 hevostyöpäivää ja miestyöpäivää ympäri vuoden. Hevostyöpäivien ajemasta otetaan jalkapäiviä, jolloin 2 hevostyöpäivästä on tehtävä 3 jalkapäivää, silloin, jos torpparin hevonen joskus on niin voimaton ja huono, että katkotaan sen, ei voimaan olla parjaisa toisten torpparien eli talon hevosien kanssa. 2:o) matkapäiviä. Vuoden kuluessa matkoja: 1 pitkä 1 lyhyt matkaa tahi päivää. Jos matkoja ei ole tehtävänä, on matkapäivät suoritettavat hevostyöksi miinkuin muutkin veropäivät, ja on niitä tehtävä milloin talosta määrätään. 3:o) apupäiviä. Suurella apupäivää hevosella ja 50 apupäivää jalkoihin, joita jalkapäiviä työn laadun mukaan täysivoimainen nainenkin voi suorittaa. Miköli tarve vaatii olkoon itsänällä oikeus kutsua useampiaakin apupäiväläisiä yllämainitusta torppasta. Apupäiviä tehdään riippellään y. m. työssä 6 päivää hevosella Kortteenpojan tien tekon

4:o). Työpäivän pituus on Lokakuun 1 päivästä Huhtikuun 1 päivään kello 6 aamulla kello 6 illalla ja jätellä olevana vuoden aikana kello 5 aamulla 8 illalla. Lakkuvoimattomia ruotalomat, joita on tartanon hallinnon määrävien mukaan yksi Loka tuun ja Huht tuun välisenä aikana, mutta kaksi jätellä olevan vuoden aikana, kestään suurustoma 1 tuntiin jeta päivätyisöma 1 tuntiin ajan.

S u o m i! Kaikista ylläolevista päivätyistä olkoon huomautettu, että ne ylösanomisen nhalia ilman sallista muuttopäivää, ovat kiertelimiittä ja rebellisesti täytettävä, ja olkoon niiden suhteen vielä huomautettu, että torpparin pitää aina heti totella tästä työhön, eikä ilman ilmoitettua estettä pois jäädä. Nimittämättömästä pois jäämisestä lakoitetaan torpparia 1 päivätyisellä joka kerrasta. Vielä pitää torpparin lähetää työhön sellaista väkää ja hevosia, joilla on voimaa ja halua päivätyitten täyttämiseen, etteivät ole häiriöksi ja esteeksi muille työsejä. Jos torpparin hevosta tarvitaan pariin tartanoni eli muiden torpparien hevosten kanssa mihin ajoon tahansa, niin sitä ei saa kieltää. Jos torppari laittaa uppiuskaisen eli muuten kehottoman päivätyisöläisen, jota itsäntä ei voi tädeksi huvákkyä, lähetetään se takaisin ja on torppari itse tultava työhön eli hankittava toinen päivätyisöläinen. Töissä pitää torpparilla itjellään oleman kaikki työ- ja ajokalut ja pitää ne ehdottomasti oleman sellaisia, kuin tartanonin kalut eli muuten itsänän huvákkyvät. Jos päivätyistä anne-

maan todistuslupaus, ovat ne aina niitä jaettavissa perittävä, ja jos ei niin tehtäisi, on päätetty menettää ilmaisesti. Jos sana tuohon tulemisesta tuohon torppaan käställä, että se tieltä voidaan toiseen läheisempään torppaan, on se käsky aina täytettävä ja sen laimittamisesta saakoon torppari jalkaa yhden päivän, jota kerralla. Näin on asettama tuhoajain ja etimittä, ovat ne teitä tabanla, on aina ja joka paikassa ehdottomasti toteutava, josta erittäin vuoroitetaan.

5.o). Pitää täydellisesti kunnoss, paiti kaikkien omien viireniä ympäröivät aidat ja omilla mailla laan olevia oja

6.0). Kuitaus- ja ojitusvelvollisuutien täyttämistä on katkelmuslautakunnan päätöksiä ja arvioinnista täysin seurattava.

6.o). Maotet ja palovakuutusmaksut. Torppari vastaa kaikista torppasta ja torpan väestä menevistä maksuista ja ulosteista, oivapaa ne minkä nimellisiä tahansa, näiden joukosta myös palovakuutusmaksusta. Palovakuutusmaksusta pitää isäntä huolen, ja kustakin rakennuksesta määrätään erittäin puoleinen ja erittäin muiden aineiden ja työn arvo. Jos joku rakennus torppasta palaa, nostaa isäntä palovakuutusmaksun ja pitää sitä itsekseen puoleisen ajan ja loppu jää torpparille, joka on edesvaastauksessa muiden rakennuksien laittamisesta täyteen kuntoon palaneen sijaan. Jos uusi rakennus tarvitaan entistä suurempi, olkoon torppari velvollinen jemmoinen rakentamaan, olipa entinen palanut tai vanhuudesta rappentunut, mutta katkelmusmiehen arvon mukaan saapi hän silloin isännältä korvausta suuremmista kustannuksistaan. Muuten pidettävään torppari ja hänen väkensä tulla erittäin varovasti. Ja kielletään torpparia ja hänen väkensä Toukokuun 15 päivään ja Syyskuun 15 päivään välisellä ajalla 20 markan takon uballa ja wahingonkorvaamisen velvollisuus, talonisännän eli tuhoajain luvatta juttamasta tulla ulkona kedolla, metsässä eli niitymaalla. Torppari ei myöskään saa riititöissä, heinäladossa eli missä ulkokuoneissa polttaa tupakkaa, ei kotona eikä tarta noissa. Jos torppari ja hänen väkensä rikkoo tätä vastaan, olkoon joka erältä wifapää ~~viiden~~ markan sakkomaksun, joka menee torpparien apulasiaan; sitä paiti on torppari velvoitettu suorittamaan laillisen takon ja korvaamaan tapoltuneen wahingon. Torpparin velvollisuus on myös ottaa osaa krunnunkorona kunnitukseen ja kotaiden majoitukseen, milloin sellaista talon tehtäväksi määrätään. Jos kuluwalkea jattuu talon eli lähimpien naapurien metiään, on torppasta siellä oltava yhden miehen koko palon ajan jaamatta siitä mitään pöytätyötä huoneeseen.

7.o). Wiljelys- ja rakennusvelvollisuutta. Peltojen ja niittujen wiljelyksessä on ehdottomasti noudatettava kokeneen agronomin kanta vast'edes ehkä toimitettavaa wiljelysuunnitelmaa. Niittuwiljelukset ovat pidettävät hyvässä kunnossa ja isännän määräysten mukaan pitää torpparin vuosittain ottaa vanhempien kentiä ulos parempaan wiljelykseen. Samaten pitää torppari kaikki rakennukset torppasjaan täydessä kunnossa ja jos tarve vaatii rakentaa uusia rappentuneiden sijaan. Rakennuksiin nähden tulee vuokratmiehen talon mestästä otettujen mukaan laotavilla puu- uuna muilla rakennusaineilla alempana määrättyillä ojeilla tehdä seuraavat korjaukset, joihin nähden vuotuinen vuokratmaksu on siten määrätty, että vuokratmiehe tulisi maan tuista korjauksista korvauttaji:

Jokaisen lämmitettävään huoneeseen wiipunnäätä laittamaan sijaitkumat, sekä vuoraamaan jokaisen tändöjä ajumakunnossa olevan aiurakennuksen ja pitämään muuten seinät, perannot, välkatot, akkumat ja ovet täysin tiiviinä ja kunnossa sekä muut ehjinä. Kaikkii torpan rakennuksiin wiipunnäätä haikkimaan mitta-laudat. Ahjoiden kunnossapittoa warten pitää isäntä eli se, josta hän sijaansa ajetta, kahden wieraan miehen kanssa, joista torpparit waltitewat toisen, torpeissa katkelmuksia joka kolmas wuosi eli ujeimminin, jos tarve niin waatii. Näissä katkelmuksissa merkitään toimituskirjaan huoneiden ja tilusten tila, onto ennen ammertuja kästjiä täyryt ja mitä puutteita löyry huoneissa, wiljelyksissä, aidoissa ja ojsissa, sekä miten ne ovat korjattavat. Muutakin isännän ja torpparin välisiä sopimuksia merkitään toimituskirjaan. Torpparin tullesja tilalle

ja hän
allekij
teellisi
wistat

fui i
pari h
runge
ne tal
laitoti
torppu
Boim
läisiä
tataji

mech

Zer
fita
fina
patti

leie
töu
bau

fai
my
fuo

toii
mu
leji
tija

eiti

seki
reit
täki
rett
eläl
jort

västö menetetty
en lähemmäs
päämäärän josta
pöytäkirja ehdot-

ja omilla mail-

n seurattava.
näistä men-
rakennusma-
neen ja erit-
tuisuuden
rakennuksen
on torppari
miesmiesten
kseen torp-
kokuun 15
elivollisuus-
la. Torp-
eikä kartan-
on markan
sien jalon
pidettyksen
on eli lä-
in päinwä-

si nouda-
het ovat
mhempiä
lunnosja
n talon
la tehdä
maini-

puolesta
ovat
urffa-
tehen
tarve
ttuja
orjat-
ilalle

ja hänen siitä lähtiesään toimitettuja katelmuksessa sekä muulloinkin mahdolliset vierasmiehet toimitus-
allekirjoituksellaan. Tällaisissa katelmuksissa toimituskirjaan merkittävät ja vierasten miesten mahdollisia puu-
teellisuutta pitää torpparin samassa katelmuksessa määrätty ajan kuluessa parantaa. Vierasten miesten mah-
vointamia muistutuksia vastaan ei saa valittaa.

8.o). Rakennuksiin, aibafiksi ja muiksi kotitorppari tarvittavia mänty- ja kuusipuuta ei saa ottaa muita
kuin itsensä eli hänen määräämää henkilöä merkittäviä, jos sitä määrätty vastaan riittää, maksatoo torp-
pari jokaisesta mänty- ja kuusipuusta yhden markkaa rungotta yhteiseen torpparien apukasjaan ja itsännälle
rungon hinnaan. Mitä torpparia rakennetaan rehu-
tahi niittylatoja, kalustohuoneita tahi muita sellaisia, ovat
ne rakennettavat laudoista tahi pinoista ja katot päveistä tahi oljista, eikä puolittaisista, ja maksaa talo saha-
laitoksiin pinnat, waan on ne torpparin paikalle itse vedettävät. Jos näitä tavaroita ei ole saatavissa, on
torppari velvollinen ilman korvausta kotona sahaamaan tarpeensa. Kaikki naulat on torpparin itse hankittavat.
Polttopuuseen käytetään torppari maassa olevia kivia puuta sekä oljia ja kantoja niin paljon kuin niitä met-
tästä löytyy. Hakojen takia ei saa yhtään mänty- ja kuusipuuta, ei edes taimia kaataa, waan on käytettävä
katajia, pajuja u. m. lehdettä ja mitä kaadetuista tarvepuista sekä peräkkäistä hakoa kotoontuu. Hakojen ase-
mesta käytetään torppari sammalpehkuu.

Torpparin on hankittava vuodesja siivellä talven varaksi lehdettä vähintään 40 kuormaa omilta tilut-
siltaan ja yhteiseltä laiturilta; jos ei ole sitä määrää, on maksava torpparien yhteiseen apukasjaan 30 penniä
kuormalta. Polttopuunestien vähentämiseksi on torpparin kiireimmiten hankittava itselleen pelutone sekä muuri-
pata ja hellilaitos.

9.o). Torppari saapi omaksi tarpeeseen hakata halkoja ja viihipuita 30 kuutio metriä maassa ol-
leista puista ja 40 kuutioneittä pystystä konoja ja leppiä kartanon määräämästä paikasta ja tarkkojen
jäantöjen mukaan; jos nämät eivät riitä, niin maksaa torppari itsännälle 30 penniä kuutioneittain, mutta jos
hän vähemmällä tulee toimeen, saa hän itsännältä saman maksun kuutioneittain

10.o). Eoiden ja kasvien polttaminen ilman lupaa on torpparilta kielletty; kuten myös metsästyks ja
kalastus. Winkäänlaatuissa metsäntuotteista ei torpparilla ole lupa wiedä omista päveistä pois, ei waihtaa eikä
myydä. Sama on laita heinien ja katemimien tarjanrehujen kanssa. Skuitenkin saakoon torppari itsännän
suostumuksella ja tiedolla myydä toiselle kartanon torpparille liitoja rehuvarojaan.

11.o). Karjaansa saa torppari pitää yhteisellä sitä warten eroitetulla laiturilla, mutta jos se talon eli
toisten torpparien wiljelysmaille tunkee pahoja tekemään, olkoon torppari velvollinen korvaamaan wahingon lain
mukaan. Elukoita pitää torpparilla oleman yli vuoden, ellei itsäntä anna luovun olla alenman: 2 hevosia,
lehmä, joka tyynyrynalaa koiden wiljeltyä maata 1, lampaita korkeintaan 2, wuohia ei saa pitää paitsi
itsällä tai lieka-nuorassa.

12.o). Itsään kuulumattonia henkilöitä ei torppari saa luonaan juosia eikä kirjoisjaan pitää.

13.o). Kartanon alle kuuluvasta määstästä ei torppari saa palkata itselleen, ei taloon apupäiwäläijettä
eikä omiin töihinä ketään ilman itsännän lupaa.

14.o). Torpparien yhteisestä apukasjasta annetaan apua hallojen ja muiden wahinkojen helpoittamiseksi
sekä yhteistoiminnan edistämiseksi, mutta aluksi annetaan apua ainoastaan juurempien wahinkojen sattuesja tar-
witseville, waan rahaston wartuttua niin juureksi, että wuotuiset korot nousetwat yli sadan markan, niin käytet-
tään oia koroista joka wuosi yhteisten koiden, apulannoitusten ynnä muiden jelloisten ostoon. Myös kä-
tettävään rahaston waroja ja korkoja wanhojen, iäkkäiden ja kiuuloisten torpparien sekä heidän palvelijointensa
eläkeawutji. Tätä rahastoa hoitaa kartanonomistaja sekä kaikki torpparien festuudesta waltijemaa apujäsentä,
jotka yhdessä ovat täydesjä siintetowelvollisuudesja ylläolewista waroista.

15.o). Allamainituista sijistä voi kartanonomistaja heti ilman laillista muuttopäivää eroittaa torpasta sen vuokraajan, joka on poitfi laillista edesvastausta, velvollinen paltitsemaan kaikki tämän kautta syntyneet vahingot, jotka ohesja torppari menettää kaiken oikeutensa apukasjaan, vuoden kasvuihin ja mahdollisesti lön-
tpvään eläinten vuokaan. 1:o) Kun torppari vapaatahtoisesti on rikkonut tämän vuokravälkirjan sääntöjä ja ehtoja vastaan. 2:o) Kun torppari harjoittaa juoppoutta, haureutta tai muuta yleistä siveyttä ja järjestyttä vastaan sotivaa elämää, salafapafotjemista, nurkkatanssien pitämistä eli muuta jellaista. 3:o) Jos torppari tuomitaan yleisen lain rikkomisesta tai joutuu kiinni petofesta, metjänvarkaudesta tahi kättee pahamaineija ihmisiä. 4:o) Jos torppari käyttäytyh sopimattomasti ijantäänsä tahi hänen ajettamia käsijöittään kohtaan tahi joattaa väkivillä juomilla ijännän ajettamat etumiehet ja töiden johtajat toimilnja keloottomiksi ja tyfenemät-
tömiksi.

16.o). Jos vuokraaja kuolee ennen vuokra-ajan loppua, ilmoittakoot perilliset heti ijännälle, tahtovatto he torppaa edelleen pitää ja tuta heistä eli heidän puolestaan vastaa vuokravälkirjan täyttämijestä. Jos ijäntä asian hyväksyy, nauttivat perilliset vuokraoikeutta ajan loppuun, mutta jos eivät voi tahi tahdo sitä käyttää, jättäköt torpan laillista muuttoaitaa nautittuaan.

17.o). Kun vuokraaja lähtee tilalta vuokra-ajan loppuja tai omasta tahi kartanon puolesta irtisanot-
tuna, jolloin irtisanominen pitää tapahtua Tuomaanpäivänä tai sitä ennen, jeta pois muutto Maal-
liiskuun 14 p. ensivuonna, jättäköt saman verran suvitouolle ja kelanotji valmistettua
maata, kuin viimeisinä muuttamisen edellisinä vuosina on tilalla ollut. Niinitään olkoot kaikki tarpeelliset ja
tavalliset talviajot tehdyt. Pihalanta pois ajettu ja sijalle uutta rutaa 50 kuormaa ajettu jeta riipipuita
12 kuutiometriä ja hakkoja 8 kuutiometriä hakattuna.

18.o). Muutoin on noudatettava laki maantvuokrausta maalla kefäkuun 19 päivästä 1902.

Tätä vuokravälkirjaa on ystjäpitävä kappale laadittu molemmille asionajaiselle; mikä kaikki näten
vakuutetaan.

Suopioinen Joulu kuun 17 päivänä 1903.

K. K. Pätiälä

Tähän vuokrasopimukseen tyydyn ja sitoudun sitä tarfoin noudattamaan. Paikka ja aika kuin yllä.

Kalle Turppijärvi
(Vuokraaja)

X

Todistavat:

J. Alenius

Konsta Piltanpää
K